

TAJEMSTVÍ STARÉ TRUHLY – úvod do metodiky – starší školní věk

- Jsi oddílový vedoucí nebo instruktor?
- Jsou ve tvém oddíle děti převážně ze 6. – 8. třídy ZŠ?
- Přemýšlíš občas, jak si poradit s lidmi, kteří mají svá hyper-, dys-, zdravotní omezení, jsou prostě trochu „jiní“ než ostatní?
- Hledáš zajímavé náměty pro činnost takového oddílu nebo klubu?

Pokud jsi na některou z otázek odpověděl ANO, pak právě pro tebe je určený tento materiál.

Najdeš v něm nejen spoustu námětů, her a aktivit pro mládež z kategorie 15+, ale i praktické rady a poznámky, jak přiblížit běžnou činnost oddílu či klubu i lidem se specifickými vzdělávacími potřebami.

JAK S METODIKOU PRACOVAT?

Materiál obsahuje takové množství aktivit, aby se daly využít pro činnost oddílu v celém rozpětí staršího školního věku, tj. po dobu tří let (6.- 8. třída). Některé náměty jsou určeny spíše pro šestáky, jiné pouze pro starší děti z 8. třídy, které jsou již vyspělejší. Dají se využít na schůzce, víkendovce či letním táboře. Aktivity na sebe navenazují, takže je jen na tobě, které do svého ročního plánu zařadíš. Aby činnost oddílu byla vyvážená, měl bys kromě oblíbených činností zařadit i „ochutnávku“ něčeho jiného, netradičního. Možná budeš překvapený, jak se bude taková „jiná“ schůzka dětem líbit.

Možná tě teď napadá: „To je sice hezké, ale jak mám namíchat aktivity pro oddíl, když v něm mám i mladší děti?“ Spoustu aktivit můžeš využít pro celý oddíl, mladším dětem při nich mohou pomáhat například instruktoři. Mnohdy je však lepší děti rozdělit podle věku do menších skupin a připravit pro každou samostatný program, alespoň na část schůzky. Tak zajistíš, aby mladší ani starší děti nebyly otrávené z činností, které je nebaví, protože buď na ně ještě nestačí, nebo jim připadají, že jsou pro mrňata. Náměty pro mladší děti z oddílu můžeš hledat v metodice Putování se psem, která je přímo určená pro mladší školní věk.

Jsi zvyklý připravovat celoroční hru s nějakým námětem? Nebo chceš využít nabízené aktivity pro přípravu celotáborové hry a uvítal bys k nim nějaký příběh? Pak můžeš využít legendu Tajemství staré truhly.

LEGENDA – TAJEMSTVÍ STARÉ TRUHLY

Představ si rozlehlou, nevyužívanou půdu v podkroví starého domu. Tmavá zákoutí, šero, všude plno haraburdí, krabic a beden s různými „poklady“. Kdo je sem asi odložil? Komu patřily? Koho by nelákalo schovat se na takové půdě, naslouchat kapkám deště bubnujícím na střeche, otvírat staré truhly a objevovat, co je v nich uloženo? Na takové půdě našel své útočiště i hrdina našeho příběhu, školák Honza. Přestěhoval se s rodiči a sourozenci do města na druhém konci republiky, do velkého, starého domu. Honza si připadá osamělý, jsou prázdniny, nikoho tu nezná, a tak se schová na půdu a rozhodne se, že si bude psát deník. Jednou ho napadne vzít krabici s klíči, které k domu patří, a prozkoumat, co se skrývá ve starých truhlách. A vida! Objeví staré, zaprášené deníky, negativy a další poklady. Zajímají ho zápisky ve starých denících, přemýšlí o tom, jaký asi byl jejich autor. Některé popsané příhody zní tak dobrodružně, dalo by se dnes zažít něco podobného? Z Honzových deníkových zápisů se postupně dozvídáme, jak se sžívá s novým městem, seznamuje se s kamarády, začíná chodit do oddílu. Jeho zápisky se prolínají s těmi starými, mnohdy nepoznáme, z jakého deníku právě čteme. Co kdybychom i my prožili něco podobného?

Nejdůležitějším doplňkem k legendě je TRUHLA S DENÍKEM. Zápisy z deníku budou děti po celou dobu hry provázet, budou si je předčítat a snažit se zažít něco podobného. Aby deník působil věrohodně, měl by být nějak zvláštní. Trošku ušmudlaný, s „oškamanými“ stránkami, s nějakou zajímavou vazbou či deskami, pokud možno ručně psaný. Dej si na něm záležet a připrav ho s dostatečným předstihem. Nakopírovaným stránkám z počítače děti neuvěří ani na chvíli. A jak děti truhlu s deníkem získají?

Určitě víš, jak moc na úvodní hře záleží. Při ní se rozhodne, jak se pro ni děti nadchnou, s jakou chutí se budou zapojovat do vybraných aktivit. Nejlepší je připravit ji na první schůzku, víkendovku, nebo první den tábora. Cílem úvodní hry by mělo být objevení deníku, nejlépe v nějakém starém, opuštěném domě, sklepě, na půdě, v nějaké historické budově ve městě apod.

Pár námětů, které mohou být při přípravě úvodní hry užitečné:

1) DĚTI ZÍSKÁVAJÍ KLÍČE OD TRUHLY:

- Děti rozdělené do družstev plní různé úkoly, za ně získávají klíče.
- Připravená stopovačka – družstva dětí nacházejí klíče.
- Děti hledají určené body pomocí GPS nebo mapy, buzoly – na nich získají klíče.

2) DĚTI NAJDOU ZAMČENOU TRUHLU:

Truhlu děti najdou podle mapy, zašifrované zprávy, podle odhalených indicií apod. Zjistí, že musí spojit všechna družstva a vyzkoušet získané klíče k tomu, aby truhlu otevřely (nejlepší je, když je na truhle víc zámků, například na petlicích).

3) OBSAH TRUHLY:

Obsahem truhly je deník (popis viz výše) a další zajímavé předměty (staré noviny, negativy, KPZ, pohlednice různých měst, staré fotografie, prstové barvy, odlitek stopy, sušené rostliny, uzlovačka, zvoněk na kolo, míček na hru Zvonková, obvazy, svíčky, vstupenka do muzea nebo na výstavu atd.). Obsah truhly musíš předem vymyslet a připravit podle toho, jaké aktivity chceš s dětmi vyzkoušet – předměty mají vztah právě k těmto aktivitám.

4) POKRAČOVÁNÍ HRY:

Děti čtou zápisy z deníku a vybírají společně s vedoucím předměty, o kterých se chtějí dozvědět něco víc – vyzkoušet danou aktivitu. Předmět z truhly na další schůzku nebo táborový den může vybrat někdo z vedoucích, nebo např. za odměnu některé z dětí. Příklady zápisů z deníku jsou součástí Pracovních listů pro děti (elektronická verze).

5) DOPORUČENÍ

Součástí truhly může být další zamčená skříňka s tajemstvím, překvapením. V úvodu hry může být klidně prázdná, protože děti od ní nemají klíč. Tím získáš možnost přidat do truhly další předmět, mapu, zprávu, zkratka to, co budeš potřebovat např. pro závěrečnou etapu hry nebo jen pro oživení, když bude hra ztrácet na tempu či zajímavosti.

MATERIÁLY URČENÉ PRO DĚTI

Metodika pro vedoucího je doplněna i dalšími materiály, které můžeš využít k motivaci dětí, např.:

Kroužkový rychlovazač formátu A5 s obrázkovým motivem Tajemství staré truhly. Obsahuje 5 listů – obrázků k jednotlivým oblastem. Do kroužkového vazače mohou děti vkládat:

- pracovní listy, které se vztahují k příslušné aktivitě
- diplomy, pamětní listy k příslušné aktivitě
- předtištěné deníkové zápisy k příslušné aktivitě
- vlastní „deníkové zápisy“ – poznámky k plnění příslušné aktivity
- fotografie ze schůzek či akcí apod.

Tak jako je ti ponechána volnost při výběru aktivit, máš volnost i při využití připravených materiálů pro děti. Kroužkový zápisník můžeš, ale nemusíš, využít. Může ho mít každé dítě, nebo si uděláte jen jeden pro celý oddíl a ten bude fungovat jako oddílová kronika.

NÁRAMKY

Jako odměnu pro děti za plnění jednotlivých aktivit si můžeš objednat silikonové náramky. Jsou k dispozici v pěti barvách podle oblastí. Jestli a jak je využiješ, záleží opět jen na tobě.

GRAFICKÉ PODKLADY

Součástí metodiky jsou samozřejmě i grafické podklady v elektronické podobě – ilustrace, návrhy diplomů, pamětních listů, připravené „prázdné“ listy z deníku. Všechny tyto materiály můžeš sám upravovat a využít podle svého uvážení – do kroniky, na nástěnku, na webové stránky oddílu – záleží jen na tvém kreativním přístupu.

Doufáme, že tě náměty osloví a budeš je rád využívat. Přejeme tvému oddílu spoustu krásných a nezapomenutelných zážitků.

